

Vergaderjaar 1988–1989

20 577

Wijziging van Titel 4 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek

Nr. 9

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 1 juni 1989

Naar aanleiding van de door de leden van de C.D.A.-fractie gestelde vragen merken wij het volgende op.

De leden van de C.D.A.-fractie merkten op dat de door de regering gegeven antwoorden niet op alle punten de bij deze leden bestaande vragen hadden weggenomen.

Ten aanzien van de voortgang van het voorstel voor een (algehele) herziening van titel 4 van Boek I BW merkten deze leden het volgende op: tijdens het mondeling overleg inzake de schijnerkenningen (20 463 nr. 3) is op de vraag van de C.D.A.-fractie «of de wetgeving inzake de uitbreiding van de bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand (titel 4 Boek I BW) al snel in handen van de Kamer kon worden gesteld», door de Staatssecretaris van Justitie geantwoord dat er naar werd gestreefd om het wetsvoorstel inzake de burgerlijke stand in het najaar van 1988 in te dienen (zie 20 436, nr. 3, blz. 5). Deze uitspraak heeft bij de leden van de C.D.A.-fractie de verwachting gewekt dat de indiening van het voorstel tot herziening van titel 4 van Boek I BW niet lang op zich zou laten wachten. Reden waarom deze leden zich afvroegen waarom thans een wijziging van titel 4 wordt voorgesteld, terwijl een algehele herziening op stapel staat. Uit het antwoord van de bewindslieden blijkt echter dat het wetsvoorstel inzake de algehele herziening van titel 4 van Boek I BW niet op korte termijn te verwachten is, zo stelden deze leden. De leden van de C.D.A.-fractie betreuren dit nu daarmee ook de noodzakelijk geoordeelde wetswijziging ter bestrijding van de schijnerkenningen niet op korte termijn te verwachten is. Deze leden vroegen derhalve of niet reeds bij dit wetsvoorstel kan worden voorzien in een regeling ter bestrijding van het misbruik dat van het instituut erkenning wordt gemaakt. Daarbij denken deze leden aan een wijziging van het onderhavige wetsvoorstel in die zin dat daarin wordt opgenomen een uitbreiding van de bevoegdheden van de ambtenaar van de burgerlijke stand teneinde schijnerkenningen te bestrijden. Een andere mogelijkheid zou volgens deze leden zijn het indienen van een deelvoorstel als voorloper van de algehele herziening van titel 4 Boek I BW, waarin deze materie geregeld wordt.

De leden van de C.D.A.-fractie hebben terecht erop gewezen dat tijdens het mondeling overleg over de notitie inzake schijnerkenningen de

tweede ondergetekende heeft opgemerkt dat er naar gestreefd wordt om het wetsvoorstel tot uitvoering van de voorstellen van de Commissie regelgeving Burgerlijke Stand in het najaar van 1988 in te dienen. Deze termijn is helaas niet gehaald aangezien met de voorbereiding van het regeringsstandpunt over het in februari 1988 uitgebrachte rapport van de Commissie regelgeving burgerlijke stand meer tijd is gemoeid dan aanvankelijk werd vermoed.

Het vorenstaande betekent evenwel niet dat het wetsvoorstel niet binnenkort aan de ministerraad zal worden aangeboden. Het overleg met andere betrokken departementen is bijna afgerond en zeer binnenkort zal op een aantal nog hangende beslispunten worden beslist.

Gelet op het vorenstaande achten wij het niet aangewezen noch noodzakelijk om de door de bovengenoemde commissie voorgestelde verruiming van de toetsingsmogelijkheden van de ambtenaar van de burgerlijke stand in het onderhavige wetsvoorstel op te nemen dan wel – zoals de leden van de C.D.A.-fractie voorstellen – in een afzonderlijk wetsvoorstel te regelen dat als een voortrein kan worden aangemerkt van de algehele herziening van titel 4 van Boek I BW. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat de voorgestelde verruiming van de toetsingsmogelijkheden van de ambtenaar van de burgerlijke stand beter past in een wetsvoorstel dat voorziet in een algehele herziening van de regelgeving betreffende de inrichting van de burgerlijke stand dan in het onderhavige wetsvoorstel dat een zeer specifieke materie regelt. Het opnemen van dit onderdeel van het rapport van de Commissie Regelgeving Burgerlijke Stand in een afzonderlijk wetsvoorstel verdient naar onze mening geen aanbeveling omdat het wetsvoorstel inzake een nieuwe titel 4 Boek I BW niet lang meer op zich zal laten wachten en bovendien een afzonderlijk wetsvoorstel zal leiden tot een naar wij hebben begrepen ook door de leden van de C.D.A.-fractie onwenselijk geachte verbrokkeling van wetgevingsprojecten.

Met betrekking tot de in het onderhavige wetsvoorstel geregelde materie hebben wij het niet wenselijk geacht te wachten tot de indiening van het wetsvoorstel inzake een nieuwe titel 4 van Boek I B.W. Het betreft hier immers een wetgevingsproject dat reeds enkele jaren – ook voordat de eerdergenoemde Commissie haar werkzaamheden had aangevangen – in voorbereiding is en waarop zowel door de Tweede Kamer als door belanghebbenden al geruime tijd is aangedrongen.

Met betrekking tot de door de leden van de C.D.A.-fractie gestelde vraag betreffende de mogelijkheid van personen van niet-Nederlandse nationaliteit om vaststelling van de geboortegegevens op grond van artikel 20d te verzoeken, zij opgemerkt dat in artikel 20d, eerste lid, drie verschillende situaties worden onderscheiden.

Deze situaties zijn de volgende: a) de betrokkene is Nederlander of is te eniger tijd Nederlander dan wel Nederlands onderdaan niet-Nederlander geweest; b) de betrokkene is als vluchteling in de zin van het Verdrag van 28 juli 1951 betreffende de status van vluchtelingen toegelaten en c) op grond van Boek 1 B.W. moet er een kantmelding op de akte van geboorte worden geplaatst.

In het laatste geval kan een buiten Nederland geboren persoon een verzoek om vaststelling van de geboortegegevens doen, ook indien hij van vreemde nationaliteit is. In onderdeel c van het eerste lid van artikel 20d is niet uitdrukkelijk vermeld dat de daarin voorziene mogelijkheid openstaat voor buiten Nederland geboren personen van vreemde nationaliteit. Dit is naar onze mening niet noodzakelijk aangezien dit impliciet volgt uit de bewoordingen van de onder a) en b) van het eerste lid beschreven gevallen.

In de door de leden van de C.D.A.-fractie aangegeven passage op blz. 3 van de memorie van antwoord wordt niet verwezen naar artikel 20c, tweede lid. Op de vraag of er in de door deze leden aangegeven

zinsnede een foutieve verwijzing is opgenomen, kunnen wij geen antwoord geven.

Verder hadden de leden van de C.D.A.-fractie nog een opmerking naar aanleiding van het antwoord op de door hen gestelde vraag inzake het ontbreken van geboortepapieren bij zo'n 1000 buitenlandse adoptiekinderen per jaar.

Deze leden wezen erop dat geantwoord is dat deze 1000 gevallen niet alleen kinderen betreffen die als vondeling zijn aangetroffen, maar ook talrijke kinderen die niet beschikken over een geboortedocument dat vatbaar is voor inschrijving op grond van het thans geldende artikel 23 B.B.S. Kan alsnog worden aangegeven wat de oorzaken zijn van het ontbreken van geboortepapieren bij een zo groot deel (1000 van de 1700) van de buitenlandse adoptiekinderen en dan met name ingaan op de andere oorzaken dan vondelingschap, zo vroegen deze leden.

De leden van de C.D.A.-fractie achten het van belang inzicht te hebben in deze oorzaken omdat in de hier bedoelde gevallen vragen zouden kunnen rijzen met betrekking tot het op regelmatige wijze tot stand gekomen aanbod van deze buitenlandse adoptiekinderen.

Er zij op gewezen dat volgens het huidige artikel 23 Besluit Burgerlijke stand (artikel 20a, eerste lid, van het wetsvoorstel) alleen voor inschrijving in de registers van de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage in aanmerking komen akten van geboorte die buiten Nederland overeenkomstig de plaatselijke voorschriften zijn opgemaakt.

Volgens gegevens van de Haagse burgerlijke stand beschikken jaarlijks ongeveer 1000 adoptiekinderen niet over een document dat voldoet aan de in artikel 23 B.B.S. met betrekking tot de mogelijkheid van inschrijving gestelde eisen. Hieronder vallen gevallen waarin het kind in het geheel niet beschikt over een geboortedocument dan wel over een geboortedocument dat niet voldoet aan de in artikel 23 B.B.S. geformuleerde vereisten (bijv. het document is opgemaakt door een onbevoegde of voldoet anderszins niet aan de plaatselijke voorschriften). Oorzaak van het ontbreken van een document, dat voldoet aan het bepaalde in artikel 23 B.B.S., kan bijvoorbeeld zijn dat het kind als vondeling is aangetroffen of dat de moeder kort na de geboorte het kind in een kindertehuis heeft achtergelaten voor adoptie. In het laatste geval is de identiteit van het kind bekend maar is het niet altijd gegeven dat het geboortedocument voor inschrijving op grond van artikel 23 B.B.S. in aanmerking kan komen, bij voorbeeld omdat het document niet de status heeft van geboorteakte dan wel door een onbevoegde persoon is opgemaakt.

Uit de omstandigheid dat het adoptiefkind niet beschikt over een geboorteakte, die voor inschrijving in de registers van de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage in aanmerking komt, kunnen niet zonder meer conclusies worden getrokken met betrekking tot de vraag of het kind op rechtmatige wijze voor adoptie beschikbaar is gesteld. In het kader van de adoptieprocedure zal beoordeeld moeten worden of het kind op rechtmatige wijze voor adoptie beschikbaar is gesteld.

Tot slot hadden de leden van de C.D.A.-fractie nog een vraag over het probleem van de valse geboorteangiften. De leden van de C.D.A.-fractie wezen erop dat de vraag naar de wenselijkheid van aanpassing van de wettelijke voorschriften was voorgelegd aan de Permanente Commissie van advies voor de zaken van de burgerlijke stand en voor nationaliteitsaangelegenheden.

Nu de indiening van het wetsvoorstel tot herziening van titel 4 van Boek 1 B.W. niet korte termijn te verwachten is, achtten de leden van de C.D.A.-fractie het wenselijk reeds thans een bepaling op te nemen die voorziet in een regeling ter bestrijding van valse geboorteangiften. Deze leden denken daarbij aan het verplicht stellen van de overlegging van een medische verklaring bij de geboorteaangifte. Zoals hiervoor is voorgesteld ten aanzien van schijnerkenningen zou een dergelijke bepaling volgens

deze leden kunnen worden opgenomen in het onderhavige wetsvoorstel, of in een (op zeer korte termijn) in te dienen deel-voorstel als voorloper op de algemene herziening van titel 4 van Boek 1 B.W.

De eerdergenoemde Permanente Commissie heeft nog geen advies uitgebracht over de door de leden van de C.D.A.-fractie gereleveerde vraag. De voortgang van het onderhavige wetgevingsproject zou naar onze mening een onwenselijke vertraging ondervinden, indien in het kader van dit wetsvoorstel op basis van het advies van de Permanente Commissie de vraag beoordeeld zou moeten worden of het aangewezen is de wettelijke voorschriften met betrekking tot de geboorteaangifte aan te passen ter voorkoming van eventueel misbruik.

Zoals hierboven reeds is opgemerkt, zal het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel tot herziening van titel 4 van Boek 1 B.W. binnenkort bij de ministerraad worden ingediend. Het is naar onze mening aangewezen, gelet ook op de inhoud van het voorliggende wetsvoorstel en van het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel, om – zo dit noodzakelijk wordt geacht – eventuele voorschriften ter voorkoming van valse geboorteaangiften in laatstgenoemd wetsvoorstel op te nemen. Dit wetsvoorstel zal immers in het algemeen regels stellen met betrekking tot de geboorteaangifte. Bovendien zou het voorstel van de leden van de C.D.A.-fractie leiden tot een onwenselijke verbrokkeling van de wetgeving.

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

De Staatssecretaris van Justitie,
V. N. M. Korte-van Hemel